

До Председателя на Общински съвет – Шумен
Копие: До Кмета на Община Шумен

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

От

Веселин Златев – Председател на групата общински съветници
на ПП „ГЕРБ” – Шумен

Румен Русев – Председател на групата общински съветници
на ПП „Атака” – Шумен

ОТНОСНО: строителството на МВЕЦ „Моста” на язовир „Тича”

ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

С разрешение на Главния архитект на Община Върбица от средата на т. г. стартира изграждането на МВЕЦ „Моста” под стената на язовир „Тича”. До преди малко повече от месец този акт не бе известен на обществеността в региона, в т. ч. и на жителите на градовете Шумен, Търговище и Велики Преслав и десетките по-малки населени места, които се водоснабдяват от този язовир. Строителството на съоръжението продължава и към настоящия момент, въпреки негативните нагласи на огромната част от жителите на трите общини и ясно изразеното подобно становище на представителите на местната изпълнителна власт и на трите града.

В страната ни са известни дългогодишни и непрекъснати конфликти между водопотребителите в отделните отрасли при комплексно използваните язовири, какъвто се очертава да бъде и този случай. При нас липсва надеждна система за количествен и качествен мониторинг на водите, което обезсмисля всякакви действия от страна на съответните ръководни органи и обяснения, свързани със законосъобразността и целесъобразността на започнатото строителство.

Съобразно извършената експертна оценка, поръчана от Председателя на Изпълнителната комисия на ПП „ГЕРБ” – София, констатираните реалности по отношение количеството и качеството на водите в яз. „Тича” при евентуално пускане в експлоатация на МВЕЦ „Моста” доказват основанията за съществуващите негативни обществени настроения. Те условно се отнасят в три основни направления:

1/. По отношение количеството на водите в язовира.

Съоръжението е пуснато в експлоатация през 1972 год. В посочените от МОСВ данни е видно следното: общият обем на язовира е 311,8 млн.м3, мъртвият - 40 млн.м3, а полезният – 271,8 млн. м3. Собственият приток при средно влажна година с обезпеченост 50 % е 177,5 млн. м3 годишно.

Съгласно издадените разрешителни, подаваните водни количества за различни нужди са следните: за питейно водоснабдяване – 26,3 млн. м3, за напояване – 40,1 млн. м3, за опресняване на минимално допустимия отток в р. Голяма Камчия – 9,5 млн. м3, за производство на ел. енергия от МВЕЦ „Тича” – 51,6 млн.м3, както и течове по водопровода до „Омуртагов мост” – 10,8 млн. м3 годишно. Към тези цифри следва да се включи и загубата от изпарения – 10,6 млн. м3 годишно. Или общо подаваните водни количества, както и загубите възлизат на 148,9 млн. м3 годишно.

Към тази цифра следва да се добави и разрешеното водно количество за новата МВЕЦ „Моста”, което съобразно Решение №21520.07.2005 год. е до 5

м3/сек., което в годишен обем формира 157,68 млн. м3 вода, при разрешения 24 часов режим на водоползване, който е целогодишен. Според разрешението за водоползване на тази МВЕЦ от МОСВ годишният лимит е до 72 млн. м3. Коя от тези две посочени цифри е вярна и меродавна е важно, но и в двата случая се стига до извода, че при посочения годишен приток в язовира с обезпеченост 50 %, при редуване на няколко по-сухи години, „Тича” ще бъде почти изпразнен, ако от него се подава водно количество и за МВЕЦ „Моста”. Данните за водния му баланс за 2005, 2006, 2007 и 2008 г. сочат на това категорично заключение, към което следва да се добави глобалното затопляне на климата и намаляване количествата на валежите, очертаващи се като глобални тенденции през последните десетилетия. Тогава населението на общините Шумен, Търговище и Велики Преслав ще бъде поставено в режим по отношение на питейното водоснабдяване.

Към тези аргументи следва да се добавят и следните обстоятелства: липсват данни през последните 10 години затлачения обем от яз. „Тича” да е бил измерван. Това практически би могло да означава, че мъртвият му обем е два пъти повече – около 80 млн. м3. При одобрението на проекта, МОСВ е имало предвид направения за последен път водостопански баланс на язовира от 1985 год. С реализацията на новата МВЕЦ се обрича бъдещото интензивно земеделие, което се развива в района, защото то е немислимо без напояване. И в момента има създадени условия за поливно земеделие на повече от 500 000 дка земеделски земи, въпреки че сега при разрешените 40,1 млн. м3 се напояват едва 275 000 дка. Не бива да се подценява и факта, че в начална фаза са и разработки, при благоприятния изход от които ще предстои и изграждането на водопровод и снабдяването на населението от Община Върбица с питейна вода от този язовир. Абсолютно наложително е при създалата се ситуация да се извърши нов водостопански баланс, който евентуално да потвърди предпроектните проучвания за новостроящата се МВЕЦ, почиващи на данни отпреди 20 години, или категорично да ги опровергае.

2/. По отношение качеството на водите.

Язовирът е строен преди повече от 35 год. за нуждите на поливното земеделие и поради тази причина дъното на язовира тогава не е санирано, както при изграждането на питеен язовир. Това увеличава възможностите от замърсяването на водите.

Въпросът с качеството на питейната вода от яз. „Тича” ще бъде сред основните проблеми в случай, че заработи МВЕЦ „Моста”. В момента няма подходящи съоръжения за пречистване на водите. МОСВ финансира за своя сметка частни предпроектни проучвания, отпуска безлихвен кредит от ПУДООС на частната фирма – „инвеститор”, но до момента не отпуска средства за изграждане на модерни пречиствателни станции на питейни води, отговарящи на европейските изисквания. Прилаганото до настоящия момент озониране и хлориране на язовирните води без извършено саниране на язовира преди завиряването му е сериозна предпоставка за образуването на трихолометани, които са канцерогенни съединения, които над определена концентрация ще са причина за забрана за използване водата от язовира.

При падане на водното ниво в язовира се влошава качеството на водата и се увеличава микробиалната замърсяемост, органичното замърсяване и количествата от фитопланктон във водата. Това според експертното заключение задължително ще се случи, ако МВЕЦ „Моста” бъде изграден и пуснат в експлоатация.

3/. По отношение на европейските изисквания.

Изискванията за информираност на обществото и привличане на населението и всички заинтересувани страни в процеса на вземане на решения по въпроса за водите, е основен принцип при управлението на водите, залегнал в

Рамковата директива по водите на ЕС. Това условие е необходимо за подобряване на ефективността при управление на водния цикъл. Обратно на това – случаят с изграждането на МВЕЦ „Моста” е обвито с тайнственост и мълчание. Ноторно известен факт е, че управлението на водите, водните обекти, водностопанските системи и съоръжения се осъществява на основата на Планове за управление на речните басейни, предложени на обществото за разглеждане и обсъждане. Планът на управление на речен басейн Камчия не е изготвен и поради тази причина не е предлаган за обществено обсъждане, а в същото време стартира изграждането на цитираната МВЕЦ. Очевидно е, че се заобикалят добри и задължителни европейски практики.

Ето защо ние, общинските съветници от ПП „ГЕРБ” и „АТАКА”

ПРЕДЛАГАМЕ:

Общински съвет - Шумен да изрази консолидирано становище на следващата извънредна или редовна сесия по поставения проблем, като настояваме за следното:

1/. МОСВ да постави на широко обсъждане от обществеността и всички заинтересувани страни от трите общини изграждането на МВЕЦ „Моста” и Плана за управление на речен басейн „Камчия”.

2/. Да се предприемат необходимите действия за спиране строителството на МВЕЦ „Моста” докато:

а/. не бъде изготвен нов водостопански баланс на язовир „Тича”, който с категоричност да докаже, че експлоатацията на частната МВЕЦ няма да постави пред опасност от воден режим населението на трите общини.

б/. не бъдат изградени съвременни пречиствателни станции за питейна вода.

в/. не бъде гарантиран ефективен контрол и подчинен режим на водоползването на енергодобив от язовир „Тича”.

3/. Призоваваме Общинските съвети на Търговище и Велики Преслав за изразяване на позиции по въпроса.

Приложение: препис от експертното заключение.

Вносител: 1/..... /В. Златев/

2/..... /Р. Русев/